

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (iskarna l. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21:60, polletna K 10:80, četrtletna K 5:40, mesečna K 1:80; za Nemčijo celoletno K 26:40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36:—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petlitrstica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 616. V Ljubljani, v četrtek dne 26. junija 1913. Leto III.

Sprava na Balkanu.

Razmerje med zavezniški na Balkanu se je toliko zasukalo, da je upanje v mirno rešitev sporov zopet nekoliko boljše podprto. O zagotovljenem miru pa bo pač šele takrat mogoče govoriti, kadar bodo balkanske armade razpuščene in podpisana definitivna pogodba. Vsekakor je položaj zboljšal; če je še pred kratkimi dnevi neki balkanski diplomat dejal, da je dvajset odstotkov verjetnosti za mir, osemdeset odstotkov pa za vojno, bi se lahko reklo, da je danes ravno narobe.

Od tistega časa, ko so se pokazala prva znamenja sporov med zavezniški, davno preden je bila vojna s Turčijo zaključena, pa do danes se je situacija izpreminjala kakor aprilsko vreme. Bili so dnevi, ko je izgledalo, da mora vsak hip zagrmeti ob mejah; pa so prišli časi, ko se je zdela vojna že povsem izključena. Vpričo večnega padanja in dviganja upov se je človek moral odvaditi optimizmu, in tudi sedaj, ko se je podlaga za mirno rešitev očitno utrčila, ne more nihče z brezpogojno gotovostjo zagotovo trditi, da je vojna že definitivno preprečena. Še stoji armade pripravljene, ob mejah že razvrščene za boj; še hujskajo vojaške stranke, in še so mogoče komplikacije, ki lahko pokvarijo vse mirovno in posredovalno delo.

Toda pogoji za spravo so ugodnejši, nego so bili do tistega trenutka, ko je Pašić sprejel rekonstrukcijo ministristva. In upati se sme zopet.

Vsak prijatelj balkanskih narodov se bo od srca poveselil, kadar odlože armade, ki so bile še pred kratkim v enem taboru, orožje. Nič ni v sedanjem trenutku tako važno, kakor da se ohrani mir. Če ne bi bile strasti sovražnih zaveznikov tako razpaljene, da ne morejo mirno in trezno presojati, bi morali sami spoznati, da je mirna sprava vsake cene vredna. Kajti če bi imela izbruhniti nova balkanska vojna, bi gledali vse drugačno dramo, nego je bila ona s Turčijo. Ta je bila presenečena, s svojimi domačimi razprtijami zastrupljena, vsled zapuščene opupanja. Celi oddelek njene vojske so po prvih spopadih izgubili pogum. Vkljub temu je bil ta bolni pohod tako krvav, da so posamezna vojna dejanja prekašala celo klanje v rusko-japonski vojni, Bolgarska in srbska hrabrost in požrtvovalnost je dosegla skoraj nadčloveško mero. To pravijo take priče bojev, katerim se ne more očitati pristransko poveljavanje bal-

kanskih vrlin. To dokazujejo tudi strašne izgube, s katerimi so bile kupljene krvave zmage. In zdaj naj bi se spopadle te armade z vso besno strastjo, ki jim jo vdihavajo vojni hujskači že cele tedne! Od nekaj so bile vojne razprtih prijateljev najstrašovitije. Srbi in Bolgari niso prvi narodni sorodniki, ki so se skregali. Od najstarejših časov je v zgodovini nešteto takih slučajev. Tudi ni prvič, da se tepo. Slivnica je žalosten spomin. Ali če bi se sedaj obnovila srbsko-bolgarska vojna, bi se skoraj gotovo izpremenila v divje klanje, kateremu bi težko našli primero.

Kakšen bi bil uspeh te vojne in na kateri strani bi bil uspeh, ne more nihče vedeti. Kolikor je pogojev za bolgarsko zmago, toliko jih je za srbsko-grško. Nihče še ne ve, kako bi se komplicirale ostale razmere na Balkanu, kaj bi bilo z Rumunijo, s Turčijo, z Albanci. In živ krst ne ve, če bi se dala vojna vkljub vsem trditvam veseliti lokalizirati, ker se niti ne ve, če vse velesile resnično žele, da bi se lokalizirala.

Obe stranki bi torej korakali v absolutno negotovost. Le eno dejstvo je nedvomno: Če je bila srbska in bolgarska mladina decimirana v zadnji vojni, bi boj med zavezniški podavil na obeh straneh toliko moškega ljudstva, da ne bi celo stoletje nadomestilo izgub.

Nikakor ni izključeno, da bi bila ena ali druga stran v tej vojni uničena. Ako se vmešajo velesile, ako se razvije evropska vojna, bi tudi obe stranki lahko izgubili svojo neodvisnost. Povsem gotovo pa je, da bi tudi v slučaju lokalizacije vojna oslabilo obe strani finančno in glede na prebivalstvo tako, da noben politični rezultat ne bi mogel poplačati škode. Premagani in zmagoviti del bi strašno občutil posledice vzajemnega neprizanesljivega uničevanja, posledice, ki bi bile dolgotrajne, ker se niti pomandran gospodarstvo ne popravi, niti pomorjeno ljudstvo ne obnovi v dobi ene generacije.

Doba opešanja bi bila v vsakem slučaju dosti dolga, da bi jo izbral kapitalistični imperalizem in na lahek način poteptal ono nezavisnost, ki so si jo balkanski narodi pridobili s turško vojno. Srbi, Bolgari in Grki bi se poklali za tuje interese in z rekami krvi bi si kupili — novo suženjstvo. Kakorkoli se doseže mir, ga je torej pozdraviti, ne le s splošno človeškega stališča, ampak tudi — brez vsake sentimentalnosti — v najnujnejšem interesu Balkancev samih.

zega sultana na kalifov prestol. Takrat so obudili mladoturki veliko pričakovanje ne le v svoji domovini, ampak po vsem svetu, kjer čutijo ljudje za svobodo in napredek. Povsod so mislili, da pride od mladoturkov prepoved otomanske države, da postane Turčija dostojen član med kulturnimi deželami, da se dvigne turški narod iz barbarskega suženjstva.

V vsakem oziru so mladoturki razočarali vsako nado. Države niso mogli ohraniti. V kratkih letih njihovega gospodstva se je obseg cesarstva venomer krčil, dokler ni dobil v balkanski vojni najhujšega udarca. Zoper zmage zaveznikov ni bilo nobenega zdravila. Šlo je le še za to, kaj se da ohraniti v splošnem polomu, katerega so v veliki meri zakrivali mladoturki sami. Vladovali so, pa niso ničesar storili, da bi bili potolažili neturške narode. Če bi bili izvršili reforme, ki so jih zahtevali balkanski Slovani, bi si bili ohranili dežele, ki so jih zdaj izgubili. Toda v Macedoniji niso ničesar zboljšali, z Albanci se niso znali pobotati, na svojih tleh so si ustvarili same sovražnike. Bili so vojaška stranka, ali vojsko so zamenarili kakor Abdul Hamid; njeeno disciplino so razrušili. Bili so zagovorniki ustave, ali korumpirali so politično življenje, terorizirali so vollice in na krmitu so držali z nasilstvom. Tako je šlo, dokler ni izbruhnila splošna nevolja in zadonel puntarski klic: V Carigrad! V dobi, ko so se turški vojaki v Tripolitaniji bojevali za afričansko posest, so stali doma Turki proti Turkom, in le padec mladoturške vlade je preprečil, da se ni Turčija zrušila od turških rok.

Mladoturki so dali balkanskim zaveznikom pretvezo za napoved vojne. Mladoturki so jim razodeli notranjo slabost svoje domovine. Mladoturki so desorganizirali armado, ki naj bi bila odbila sovražnika.

Ko je bil poraz očiten, je hotel stari Kijam paša rešiti zadnje ostanke in skleniti mir. Velike žrtve so bile neizogibne. Ali prihranila bi se bila sredstva, ki jih je zahtevalo nadaljevanje vojne. Nekaj ugleda bi se bilo rešilo, kajti še so se upirale tri trdnjave naskokom sovražnikov

in še je Džavid paša operiral na zapadnem bojišču. V Odrinu bi si bila Turčija ohranila cerkveno posest in svoje zgodovinske spomnike. Zadeva egejskih otokov bi se bila zanjo ugodneje rešila. In pospešila bi se bila ureditev notranjih razmer. Tudi Kijamila je gotovo srce bolelo, ko je videl, koliko je treba žrtvovati. Ali spoznal je, da je mir edino, kar more storiti za svojo domovino, in pripravil se je, da podpiše mir.

Takrat je Enver beg naskočil Visoko Porto, Nazim je bil ustreljen, Kijamil sramotno izgnan, mladoturki pa so si prisvojili oblast. Nadaljevali so vojno, dosegli pa niso ničesar. Naposled so morali podpisati neugodnejši mir, nego ga je hotel skleniti »izdajalec« Kijamil. Za vladu jim je šlo, za gospodstvo, domovina in njena blaginja pa jim je bila le pretveza.

Skipajze z zobmi so gledali njih nasprotniki, kako pada Turčija boljbolji, kako je bil Kijamil brez koristi pregnan, Nazim brez dobička žrtvovan. In besna nevolja je morala izbruhniti. Prva zarota je bila brezuspešna, druga je poročila atentat. Mahmud Ševket je padel za Nazima.

In zdaj so mladoturki zaključili to žalostno poglavje z dvanaajstimi večali. Triindvajset smrtnih obsodb je izrečenih, enajst obsodencev niso mogli obesiti, ker jih nimajo v pesteh.

Z bojem za svobodo so začeli, s krvnikovim delom zaključujejo. Krvava osveta pa pojde dalje. Dvanaajst mož je rabelj obesil, vseh strastnih sovražnikov mladoturškega gospodstva ni mogel obesiti. Ko so vrgli stotnika Kijamizim vrv okoli vratu, je še zaklical: »Umiram, ali stotisoč drugih Kijamizimov bo ostalo.« In Topal Tefvik je na stopnicah vešal ponovil njegovo besedo: »Mi gremo v smrt, rodilo pa se bo tisoč drugih Tefvikov.«

Na tisoče ljudi je prišlo gledat trupla, katerih mrtvaške halje so plapolale po vetru. Niso pa bili sami ljudje, ki so se veselili te nasilne smrti in jo odobravali. . . . Mladoturki vladajo z rahljevo pomohajo: to je znamenje, da ne morejo več vladati s svojo silo.

Ljubljana in Kranjsko.

— Falzificirana zaupnica. Med tistimi, ki »zaupajo« dr. Susteršiču, ki se »zgražajo« in »ogorčujejo« nad napadi nanj in ki so mu podelili generalno odvezo za vse politične grehe, je tudi klerikalni občinski odbor na Ježici. »Slovenec« je v svoji številki od 18. junija poročal o taki resoluciji občinskega zastopa. Prijatelj z Ježice pa nam sedaj piše, da ondatni občinski odbor že mnogo tednov ni imel seje in da se ves ta čas, odkar poje po hrbtih klerikalnih voditeljev skečič Theimerice, sploh ni sestal. Zaupnica, o kateri je »Slovenec« poročal, je torej navaden falzifikat. To razkritje je seveda za vrednost zaupnice brezpomembno, zakaj take zaupnice, naročene in brez poznanja dejanskih razmer izrečene, ne pomenijo nič, pa naj so pristne ali ponarejene. Ampak za politično moralo klerikalizma je značilno, da ne zametuje ne laži, ne sleparije v političnem boju. V kakšnih stiskah in zadregah morajo trepetati klerikalni voditelji, da goljufajo svojo stranko in vso javnost s ponarejenimi zaupnicami. Dolžnost župana na Ježici je, da takoj pojasni zadevo, zakaj le dvoje je mogoče: Ali so si kler-

ikalni voditelji v Ljubljani in v »Slovenčevih« redakciji kar gladko izmislili zaupnico, ali pa je župan na Ježici zlorabil svojo uradno oblast, nalagal javnost in občinskemu odboru brez njegove vednosti podtaknil sklep, ki ga le-ta niti skleniti utegnil ni. Res huda prede klerikalcem, da padajo iz enega škandala v drugega!

— Krekova pisma. Na seji vodstva klerikalne stranke je izjavil dr. Krek v svojo obrambo, da Theimerice nima nikakih njegovih pisem, ki bi ga kompromitirala. Sedaj piše Kamila Theimerjeva, da je poslala prepise njegovih pisem knezoškofijskemu ordinariatu v Ljubljano v presojo, ali se ujemajo z duhovsko častjo. Nadalje je zaprosila za avdienco pri ministru za uk in bogočastje, da mu kot vrhovnemu načelniku kulturne uprave predloži material zoper dr. Kreka. — V škofiji so menda v strašni zadregi in ne vedo, kaj bi storili. Zamizati ne morejo, ker pride zadeva slejaliprej na dnevno svetlobo, justificirati dr. Kreka jih je strah, ker vedo, da z obsodbo dr. Kreka prizadenejo klerikalni stranki prvi smrtonosen udarec. V škofovi koči zdajle res ni prijetno: kamor gane, povsod preži nezmerna škoda duhovski avtoriteti in nadvladi! Če ne bi bil zme-

Carigrajska vešala.

Hudo je to poročilo iz Carigrada za evropske živce: Dvanaajst vislic, na vsakih po en človek obešen. Kakor poglavje iz šundromana se čita ta vest. Pa ne gre za roman, temveč za grozno resnico. En Mahmud Ševket paša je umrl kot žrtev atentata, dvanaajst ljudi visi kot žrtve justičnega maščevanja. Po vzhodnih deželah ima človeško življenje majhno ceno, in pravilo starega zakona: »Oklo za oko in zob za zob!« je še vedno v veljavi. Pa tudi štirindvajset oči lahko oslepi za dvoje. Turška justica ne boleha za človečnost.

Vešala na Bajazidovem trgu pa ne označujejo le okrutnosti otomanskega pravosodja; ona simbolizirajo pohod mladoturške stranke in njene politike. Ta pot ni držala navzgor; iz teme je prišla v temo.

»Komite za enoto in napredek« — tako se je imenovala organizacija mladoturkov — je nastopil z mogočno revolucionarno gesto. Z brezobzirno energijo je izsilil od Abdul Hamida ustavo, in ko je spoznal, da je sultan nezvest svoji besedi, se ni ustrašil najskrajnejšega koraka; odstavil je Abdul Hamida in posadil dru-

ZVONIMIR KOSEM: Jagode.

I.

Pa je bil moj stric Martinek že v letih, in krivil se mu je hrbet, lasje so mu polagoma siveli in tresle so se mu roke in noge — ali tistega pomladanskega jutra, ko se je v vrisku in smehu kopala v dolini sredi zlatega morja solnčnih žarkov bela Jagunjenica in so širni gozdovi ponosno jatne z bučnimi pesmimi pozdravljali, je prišel k nam gor na holm tako skakljale in prožno, tako pomlajenih kretenj, kakor da ima šele komaj trideset let. Prišel pa striček praznih rok k nam seveda ni; v tresočih levici je prožil štefan rumene starine, v desnici pa je tiščal — kdo bi se tega ne razveselil? — šopek zrelih, rdečih jagod. Tako je zavil skoraj plešočih korakov, radostnih lic in smehljajočih se oči proti naši zeleni utici, kjer nas je zalotil, vse domače skupaj, ravno pri bornem zajtrku; z živahnim zamahom tresočih se rok nas je nenadoma zvonko pozdravil in omahnil nato sopeč na klop pod košato trto, ki se je spenjala v utici po steni navzgor prav do vrha stropa.

»O, kaj, danes ste pa kasni . . . Kdaj sem že jaz zajtrkoval! . . . Pa pozglejte, kaj sem prinesel!«

In stric je dvignil šopek z rdečimi jagodami visoko v zrak.

»Jagode že, stric?! . . . Pa kie ste jih dobili?«

Vsi hkrati smo otroci planili od mize proti stricu, ki se nam je sladko smehljil.

»Kdo je najboljši priden?«

»Jaz!« je vpila Poldi.

»Jaz!« je kričala Zinka.

»Jaz!« sem prosil jaz.

Stric je nagnil šopek nižje.

»Nate! . . . A nikar se trgati za jagode — po bratovski si jih morate razdeliti . . . Koj smo imeli šopek v svojih rokah, koj

smo pričeli z bratovsko delitvijo; na vsakogar izmed nas je prišlo ravno po petero jagod, ki pa niso ostale dolgo cele.

»Pa kie ste jih dobili?« smo izpraševali strica in se gnetli okrog njega.

»Na rebri ob mojem vinogradu,« je povedal striček. »O, še veliko jih je . . . gladko ves brez je kakor s krvjo poškrplojen . . . toliko je jagod . . . Čudno, da nisem že prej tega zapazil. . . . Pridite danes popoldne k meni, otroci, pa se boste jagod lahko sami pošteno nazobali! Kaj ne, da pridete?«

Seveda ni bil s tem stričevim povabilom nihče bolj zadovoljen kakor mi.

»Pridemo!« smo hiteli in se spravili zopet nazaj k mizi nad koruzne žgance.

Striček je tudi vstal in postavil štefan s starino hrupoma na mizo.

»Nä, to je zadnji ostanek starine . . . kar lepo spravi!« je dejal materi. »Pred tremi meseci sem moral podložiti sod, zdaj se pa tudi to ne izplača več, ker je prazen . . . Dobro, da trta lepo kaže — bom imel vsaj jeseni sod zopet poln . . . Zdaj moram pa dol v vas, imam pri Medvedovih nekaj opravka. Adijo!«

Ročno se je zasuknil, zunaj pred utico se je pa še enkrat obrnil:

»Popoldne, otroci! . . . Nikar pozabiti!«

In odšel je po holmu navzdol v vriskajočo dolino . . .

II.

Tako prijazen in priljuden je bil dom strica Martinka, da bi čepel človek kar vedno v njegovi mračni sobi na Čelešniku in se razgledoval kar vedno po polikanih stenah in po mačkinih okencih ter zelenih polkencih, ki so kakor iz daljave smehljaje vabila in mežikala nemirno iz mraka. Od nas do stričevega doma je bilo komaj četr ure hoda. Bil pa je ta striček dom Vrh položnega, z vinogradom pokritega breza, se je šopirila siva, s slamo krita hišica, ki je imela zelo nizek, prijetno mračnat dimnik, iz katerega se je vil mnogokrat pepelnat oblček v

rahlih vijugah proti nebu; pol hišice je služilo za sobo in kuhinjo, pol pa za zidanico, kjer so prežali iz teme trebušni sodovi; ne daleč od hišice se je košatila velika stara tepka, kraj vinograda pa se je grela ozka solnčnata reber. Ej, prijetno je bilo pri stricu Martinku!

Ko smo dospeli tisto popoldne otroci na njegov dom, je striček že sedel na klopi pred hišico in čakal tobak.

»Prav, da niste pozabili!« nas je pozdravil in se dvignil na noge. »Zdaj pa kar hajd nad jagode! . . . Ali imate s seboj kaj posode? . . . O, koj, že vidim . . .«

Ne, prazni pa nismo prišli; Poldi je imela s seboj majhen lonček, Zinka dolg škronicelj in jaz prazno cikorjevo škatljo.

Zavili smo od hišice po stezi navzdol in koj smo bili na ozki rebri kraj vinograda. In — o veselja! — vsa rdeča, kakor z gorko, puhtečo krvjo poškrplojena, je bila solnčnata reber, polna je bila zrelih jagod, ki so se nam vabeče smehljale.

»Zdaj pa le po njih!« nam je namignil stric, sedel na tla in si podprl glavo z obema tresočima rokama. »Med tem, ko boste brali jagode, vam povem jaz o Zajčevem Blažu, ki mi je hodil grozdie krast . . .«

Ročno smo pričeli nabirati jagode, stric Martinek pa je pripovedoval:

»Zajčevega Blaža gotovo ne poznate. To je pravi hrust, doma okraj Svibna pod magolniškimi gozdovi. Eh, pa jo je cvrl tudi pred menoj. — Lani je bilo, ravno pred trgatvijo; moj vinograd je bil poln grozdja, tako, da so se trte kar sibile. Enkrat pa grem na spodnji konec vinograda in vidim, da so trte tam prazne: za par seznej na dolgo in na široko nikjer niti enega grozda, gladko vse obrano. — »Nekdo je imel predolge prste,« se domislil. »To bi ga vrgel ob tla, če bi ga dobil v svoje roke!« — Par večerov čakam skrit med trtami tatu; a zadnji dan pred trgatvijo se je vendarle uel

v past. Sedim skrit med trtami in čakam; zame ravno prav, da mesec lepo sveti. Čakam, čakam — nič; mesec se misli vsak čas že skriti za hrbet, ali tatu še vedno od nikoder. . . . Kar se naposed vendar prikaže onstran vinograda, tam na Hribarjevem travniku, temna človeška postava, ki trobša na težko, kakor vsi hribovci sploh, semkaj proti bregu. Potuhnem se še bolj v temo in stisnem tesneje cepec v roke, zakaj jeza me je pograbila. Kmalu nato pritapa tat v vinograd, prične zobati grozdie in se suče okrog trt tako vajeno, kakor da je doma tukaj. — »Novinec ni, ker ga obrane trte prav nič niso zmotile«, premislil jaz in pridržujem sapo v ustih. »Poba, kdorkoli si že, magari cesarjev ali papežev, le nikar se nič ne boj, ne boš frnažil več dolgo tod okoli! Ali jo bom pomaknil za teboj, da se boš namah zbosil kakor konj na dirki!« — Tedaj se zganejo trte že tik pred menoj, pred menoj zašume listi, in izza njih pokuka neprevidno s svojo trščato glavo tat, ki ga spoznam za Zajčevega Blaža. Koj pokonc, cepec v zrak! . . . Cvrla sva preko travnika; tam v Dolinskih globeli sem Blaža dohitel, ga vrgel ob tla in mu naložil pošteno merito batin. »Tj presneta strelavka!« sem mu pel črno mašo kakor mrliču. »Zdaj si se prav po krščanskem običaju nazobal obojega, grozđa in batin. — Imaš zadesti?« — In sem ga spustil iz rok; težko in počasi se je skobacal na noge in odptal trobšaje v noč. Odslej zanaprej sem vsaj varen pred tatovi . . .

Tako je pravil stric in povedal, je še marsikaj zanimivega; mi trite smo pa nabirali jagode in poslušali. Polagoma so se naše posode polnile, ali tudi solnce se je polagoma nižalo. Že so se jeli oglašati v vinogradu črčki; na snreki pod nami je očitno zažvižgal kos in zletel nato v doigem loku nizko nad trtami v bližnjo hosto.

O mraku je bilo, in tedaj je Poldi nena doma kriknila:

»Moj lonček je poln!«

šal političnih kupčij z roženkarjem, če ne bi bil prižič izpremenil v agitacijske tribune, kako lahko stališče bi imel danes škof. Tako pa se vse smeja njegovim zadregam.

— **Začetek konca.** »Boj za verske svetinje našega naroda« — tako so naši klerikalci imenovali svojo farško agitacijo s prižnic, svojo ostudno gonjo zoper ljudi drugih misli — je razkrinkan pred vso javnostjo kot nesnažen boj za korita. V nesnagov kranjskih klerikalcev je s svojimi razkritji posvetila Kamila Theimerjeva, ki je iz zanesljivih virov pokazala zahrbtno prerivanje za glavarstvo mesto in nelepe politične barantije, ki so bile z bojem za deželno glavarstvo v zvezi. Dočim klerikalni voditelji na Kranjskem molče o medsebojnih zavratnih intrigah in si pred občinstvom celo »prijateljsko« stiskajo roke — kadar jih ljudje ne vidijo, pljujejo na debelo drug na drugega — so gorški kupčevalci z vero v očitnem razkolu: drug proti drugemu prireajo shode, razpošiljajo okrožnice, postavljajo kandidate in zabavljajo z besedo in v časopisu drug na drugega, da se kadi. Slovenski klerikalizem zvijajo hudi krči, voditelji katoliškega slovenskega ljudstva so razgaljeni kot koritarji in sirovi špekulantje z ljudsko lahkovernostjo, spodobni ljudje obračajo hrbet klerikalnemu ljudskemu sleparstvu. Moralni polom, ki je prišel nad klerikalce, je začetek konca. Naša naloga je, da pomozimo svoje delo zoper klerikalizem, da čimprej izvezemo to gnojno ulje iz našega političnega življenja!

— **Narodnost, klerikalci in podlost.** Kakor znano, je okrajno glavarstvo v Radovljici prepovedalo jeseniškemu delavstvu proslavo 1. majnika in že takrat smo vedeli, da je izposleval prepoved jeseniški župan, ričetar Čebul. Nismo se motili! Proti sodruhu Mihvevcu, ki bi bil moral poročati na shodu 1. majnika, je jeseniška žandarmerija vložila ovadbo, češ, da je prestopil § 19 zb. zak. in § 314 kaz. zak. Razprava bo 1. julija v Kranjski gori. Iz te ovadbe se je izvedelo tudi vsebino Čebulove ovadbe, poslane okrajnemu glavarstvu v Radovljici. Čebul je svetoval glavarstvu v Radovljici, da naj prepove socialistično proslavo prvega majnika, češ, da so slovenski duhovni na Jesenicah tako razburjeni, da bi proslava prvega majnika od naše strani kalila mir in red? Župan Čebul ki pozna že vse »rihte« kranjskogorskega »prižonca« uživa pri okrajnem glavarstvu v Radovljici še toliko dobre vere, da mu uradni faktorji verujejo, da je jeseniško ljudstvo še nerazsodno. Klerikalci so se bali, da ne bi izpregovorila na Jesenicah pravica glasne besede in zato si je njih predstavitelj Čebul, izrabljajoč poverjeno mu uradno moč, izmislil podlo insinucijo brez vsake podlage. Čebul je torej denunciral vse Jeseničane veleizdajniških nagibov. In dosegel je prepoved slavnosti prvega majnika. Dosegel jo je, zastavivši svojo osebno uradno in narodno čast ter ugled vseh prebivalcev na Jesenicah. Klerikalci so lahko ponosni na svojo diko Antona Čebula.

— **Ljubljanski občinski svet** ima izredno sejo v petek, dne 27. t. m., ob 6. popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: A. Javne seje: I. Naznanila predsedstva, II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Poročilo magistrata o prošnjah za sprejem v občinsko zvezo. IV. Personalnega in pravnega odseka poročila: 1. o potrditvi novega načelstva »Gasilnega in reševalnega društva«; 2. o prošnji »Narodne socialne zveze« za izjavo; 3. o prošnji razida društva prevzame društveno premoženje mestna občina. V. Finančnega odseka poročila: 1. o dopisu magistrata glede nekaterih izprememb načrta zakona o pobiranju posebne občinske doklade na žgane opojne tekočine; 2. o prošnji poveljstva c. in kr. topničarskega polka št. 7 za preureditve nekega stanovanja v topničarski vojašnici v pisarno ter odpis odpadajoče najemščine; 3. o dopisu magistrata glede nabave in vzdrževanja Minimax-aparatur po raznih mestnih poslopih; 4. o prošnji zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev za podporo povodom proslave 25letnice te zaveze. VI. Stavbnega odseka poročila: 1. o dopisu magistrata glede poročila kolavdatorija o nekaterih računih za izvršena dela pri zgradbi c. kr. državne obrtne šole;

»Moj škrnicelj tudi!« je rekla Zinka. »In moja škatlja ravnotako!« sem se pobahal še jaz. Ker je bila solnčnata reber do dobra obrana, smo se odpravili nazaj proti hišici. Striček je podaril še vsakteremu izmed nas po eno pomarančo. »Pa kaj boste naredili z jagodami?« nas je smehljaje vprašal. »Prodali... koj jutri jih nesem dol v trg.« Stric se je prijel za čelo. »Veste kaj, otroci? Gospej graščakinji jih nesite... ta še največ kupuje tako robo in še najbolj pošteno plačuje...« »Dobro! Pa gospej graščakinji!« Čez dolgo časa smo se poslovili od dobrega strička in se odpravili proti domu. Krasna noč se je razpela nad dremajočo domačo zemljo. V srebrni, mehki mesečini so drhtela in valovila za potjo žitna polja, neutrudljivo so čvrčali od vseh strani črički in nas sladko pozdravljali. V zlokobnem obletu je prhutnil nad našimi glavami črn netopir; v bližnjem grmovju je zalokal slavec, ne daleč od njega je zagostolela s plahim glaskom taščica. Po dolini je podil zakasnel vozniček konja, pokal z blcem in vriskaje ukal.

III.

Okornih prstov si je snemala obilna, tolstolakta gospa graščakinja z nosa naočnike in si brisala rosne oči. »In koliko hočete za to?« S povešenimi glavami smo stali pred njo, kakor pred Bogom vsemogočnim. Govorila je samo Poldi; Zinka in jaz sva molčala in zrla v tla, ker naju je bilo močno sram. »Kolikor boste daš, bo dobro... Saj veste, čisto revni smo, še za olje nima mama doma... Prosim, če bi hoteli vzeti...«

2. o prizivu Jakobine Kastner proti odloku magistrata glede dovolitve kavarnarskega vrta Franu Krapežu na Dvorskem trgu; 3. o dopisu mestnega stavbnega urada glede naprave javnega pisarja ob Karlovskem mostu. VII. Solškega odseka poročila o dopisu mestnega solškega sveta glede osnovne pravilnika za dnevno zavetišče na IV. mestni deški ljudski šoli. VIII. Direktorija mestne elektrarne in vodovoda poročila: 1. o letnem poročilu splošne avstrijske družbe malih železnic o uspehu mestne cestne električne železnice ljubljanske za leto 1912; 2. o prošnji Alojzija Steinmetza za odpis večje porabe vode; 3. o prošnji c. kr. finančnega ravnateljstva za odpis večje porabe električnega toka. IX. Samostalni predlog obč. svetovalca dr. Iv. Zajca v zadevi ljubljanske delniške planarne. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Odseka za službene pragmatike poročilo o raznih prošnjah magistratnih uradnikov v raznih personalnih zadevah. IV. Personalnega in pravnega odseka poročila o prošnjah petero uradnikov mestne hranilnice ljubljanske v raznih personalnih zadevah. I. Finančnega odseka poročila: 1. o prošnji dveh upokojenih magistratnih uradnikov za zvišanje pokojnine; 2. o prošnji dveh magistratnih uradnikov za bolniško podporo; 3. o prošnji strežnice na I. mestnem slovenskem odseku vrta za zvišanje plače. VI. Solškega odseka poročila: 1. o prošnji društva »Mladike« za dovolitev popolnega dopusta neki licejski učiteljici; 2. o prošnji neke hospitantke na mestnem otroškem vrtcu za podelitev službe pomožne otroške vrtnarice.

— **Zagorje ob Savi.** (Iz občinske seje.) Dne 24. t. m. popoldne ob 3. je bila redna občinska seja. Navzočih je bilo 24 odbornikov. Točno ob 3. je otvoril župan Tomo Koprivc sejo. Zapisnik zadnje seje se je odobrila brez ugovora. Pri drugi točki dnevnega reda se je sprejela pogodba, predlagana po starešinstvu med občino in občinskim tajnikom z dodatkom, da sklepa prihodnja seja o uradnih urah. Razširjena gostilniška koncesija se je dovolila Lovrencu Turku, nova koncesija Antonu Tušarju in prepis koncesije Marti Intihar. Pritožba Andreja Maura se je zavrnila. Potem je dobil besedo Karl Flisek zaradi podpore Andreju Škrabetu. Govoril pa je o vsem drugem, samo o podpori ne. Zmerjal je namreč župana in med drugim ponavljal tudi očitke, ki jih prinaša »Dan«. Dopisnik »Dneva« ga je seveda podpiral. Ker se je večini zdelo obnašanje Flisekove nedostojno, je župan odzvel Fliseku besedo in sedem liberalcev je zastopilo s Flisekom vred sejo. Stavba mostu pri Probetu se je preložila na poznejši čas. Dopis deželne odbora se je vzel na znanje. V občinsko zvezo se je sprejel pet prosilcev. Neka občinska reva se izročila v hiralnico. Prošnje za podpore društvu zavarstvomajencev v Ljubljani, društvu v Smartnem in Ciril Metodovi družbi so se odklonile v opazko, da se take podpore dajejo samo, če so prošnje vložene pred časom, ko se sestavlja letni proračun. Enemu prosilcu se je dovolila tudi občinska podpora. Nadalje se je na predlog sodruga Čobala sklenilo poravnati studenec v Dolenji vasi zaradi pitne vode. Odbor je pooblastil župana, da intervenira pri deželnem odboru, da bi se zadeva vodovoda v Zagorju prej ko mogoče rešila. Glede lekarne v Zagorju je župan sporočil, da bo prošnja ugodno rešena. Potem je zaključil župan sejo.

— **V tukajšnji dragonski vojašnici** vladajo že dolgo neznosne razmere; zadnje čase dobivamo mnogo pritožb o postopanju šarž nasproti moštvu. Pred kratkim se je stapel stražmojster g. Bregant z nekim civilistom pred vojašnico ob pol eni ponoči; za svoje osebno varstvo je vzel vso »stražo«, da je stala na cesti v »švarmliniji«. Ne omenili bi tega dogodka, če ne bi omenjeni gospod obkladal podrejenega moštva s primki, ki so vse prej, nego dostojni človeka: »Schwein«, »Trottel«, »Esel« — to so njegovi običajni izrazi, kar je najhujše in proti vsem vojaškim službenim predpisom na papirju: povrhu psovka ta gospod še pretepa vojake. Druga cvetka iz dragonske kasarne je: Desetnik Brus, ta zahteva namreč, da mu prinašajo vojak južino, in sicer kar brez denarja, za denar ga še

Gospa je uprla roke ob bok, nagnila glavo in ogledovala s paznim očesom rdeče, okusne jagode. Nenadoma je zmajala nejevoljno z glavo. »Ali ste vendar sitni!... Kaj pa naj počnem s tem drobižem?! To še črešnje niso... Nesite rajši kam drugam... zalega beriška, da nikdar ne dá miru!« »Pa pravilo, da kupujete jagode...« »Kdo to pravi?« »Ljudje...« »Kaj še!... Časih sem kupovala, da, ampak zdaj ne več; izpametovala sem se... ljubemu Bogu za to hvala na vekomaj...« Poldi si je otrla solzo iz oči. »Samo za zdaj še prosim... da ne bo ravno pot zastoj...« »Z berači se ne bom prerekala!« jo je zavrnila tedaj gospa osorno. »Če je ljub Bog naklonil denar meni, je ta denar moj in ne vaš, razumeli?... Ali mislite, da morajo imeti denar vsi ljudje?!... Nikakor ne, dragi otroci moji... Je že čisto prav urejeno na tem svetu, da je dvoje vrst ljudi: bogati in revni; kajti če bi dobili revni denar v svoje roke, bi postali ošabni... to je pa grda lastnost. Nikar torej misliti, da je moja dolžnost, podpirati reveže!... Če ste revni, ste pač revni, in če nimate denarja, ga pač nimate... Tako je in bo... Lahko greste...« »Gospa!« je jecjala Poldi. »Meni je silila vsa kri v lica, tresel sem se in oči so se mi orosile, sam nisem dobro vedel, ali od srda, ali od žalosti...« V tem so se odprla vrata na hodnik in pribalala se je drsaje širokoko kuharica s kavo in s piškoti, zanjo pa čokat, tolstobeder gospod v belem telovniku, dišečo portoriko v ustih. Kuharica je imela vrat razgaljen, debele, mesnate lakti gole in bluzo močno izrezano, tako da se je lesketaje posvetil prosojni sneg njenih moč-

nikdo vprašati ne sme, kaj še, da bi zahteval kdo, da mu gospod desetnik denar povrne — še v čast si mora vsaki šteti, da sme primesti Brusu južino brez denarja. Ravno tako kakor stražmojster Bregant, je tudi Brus surov s podrejenim moštvom, pretepa va jih še huiše kot Bregant. S takim postopanjem se moštvo pač ne vzgaja in le čudimo se gospodu ritmoistru Bernhardt, ki je znan kot pravičen v postopanju nasproti svojim podrejenim, da ne vidi teh stvari, ki jih vsak človek v Trnovem pozna; svetujemo gosp. ritmoistru, da posveti tema gospodom nekoliko več pozornosti in da odpravi neznosne šikane, ki vladajo v gorimljeni vojašnici. Za vse obdolžitve, ki so tu navedene, imamo na razpolago dokaze.

— **Umrli so v Ljubljani:** Frančiška Repanšek, dnarica, 45 let. — Anton Bučar, sin železniškega zavirača, 17 mesecev.

— **Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih.** Uradniki tovarne G. Tönnies so darovali namesto venca na krsto soproge livarskega mojstra Ludovika Prestla vsoto 34 K »Deželnemu pomožnemu društvu za bolne na pljučih«, zakar se jim društvo srčno zahvaljuje.

— **Samomor učiteljice.** Učiteljica Frančiška Valenčičeva v Starem trgu pri Ložu si je v soboto ponoči prerazela s kuhinjskim nožem vrat. Ko je že izvršila samomor, je klicala na pomoč, a ker je bila soba zaklenjena, ji niso mogli pravočasno pomagati. Bila je že mrtva, ko so prišli sostanovci v njeno sobo. Brezupna ljubezen je gnala nesrečnico v smrt.

— **Mlad ropar.** 17letni Martin Dežman iz Družinske vasi, premožnih staršev sin, je neukrotljiv. Bil je že večkrat kaznovan. Tatvina in goljufija sta mu postali vsakdanji posel. Lansko leto je ukradel tele in ga prodal. Nekemu novomeškemu trgovcu je ukradel iz veže bicikel. Ta ga je zasledoval in ga je izsledil pri sodišču. Ko je pa videl, da se s kolesom ne more rešiti, je je vrzel v stran in odtelkel. Sosedom je pokradel žito in moko. Očetu je ukradel hranilno knjižico in dvignil denar. Takrat so ga za vse to zaprli pri okrožni sodnji. Tu je pa bil samo 48 ur; splezal je po strelvodu na prosto in skozi Krko prišel drugi dan domov. Oče pa je nadebudnega sina z vozom zopet odpeljal roki pravice. Vpoštevala se je njegova mladost in po očetu poravnana škoda in obsodilo so ga samo na par tednov. Pred kratkim je pa fantič počakal skrit na polju Janeza Robek in Franceta Simončiča. Vedel je, da imata denar. Z ročajem kopačice ju je obdelal. Simončič je zbežal. Robku pa je preobrnil vse žepo in mu slednjič vzel 2 K iz hlačnega žepa. Robku se udarci poznajo. Pobič nosi tudi vedno samokres in je pred nedavnim časom od polnodske službe božje idočo ljudi napadel in oddal dva strela proti Ani Kralj iz Vinevasi. Sedaj je fant zaprt.

— **Pohotnež.** Orožništvo v Beli peči je aretiralo 19. junija 61letnega občinskega ubožca Valentina Puznerja, ki je oskrnil več nedoraslih deklet, katere je zvalil v svojo sobo. Starega pohotneža so izročili okrajnemu sodišču v Kranjski gori.

— **Izgubljeno in najdeno:** 1 listnica, 1 dopustnica in 1 potni list, 1 dvajsetkronski bankovec, 1 zlata ženska verižica s podobo, 2 verižni zapestnici iz zlata, 1 bela ročna torbica, 1 zastavni list, 1 ženski dežnik, 1 m dolga veriga za pse, 1 zlat uhlan, 1 desetkronski bankovec, 1 denarnica z vsebino, 1 zlata broža, 1 petdesetkronski bankovec, 1 zlata ženska ura, 1 zlat naprsni gumb, 2 jазbečarja, več ključev skupaj. — Najdene stvari: 1 ženska ura, 2 kosa svile, 1 ženska ura z verižico, 6 denarnic, 2 ključa, 1 črtalno orodje, 1 ključ, 1 vozna veriga, 1 otročji klobuček, 1 dežnik.

— **Ciganska nadloga.** V noči od 21. na 22. junija so ukradli tatovi posestniku Josipu Gregorki iz hiše v Lesnem brdu, občina Vrhnik, vrečo moke, okolo osem kilogramov svinjske masti, nekaj obleke, dva dežnika, tri pare čevljev in hleb belega kruha. Tatvino sta najbrže izvršili ciganski družini Levakovič in Hudorovič. V pondeljek zvečer je orožništvo izsledilo obe družini pri Sneberju. Cigani so takoj pričeli bežati, ko so zagledali orožnike. Orožniki so dobili le 19letnega Antona Leva-

nih prsi, ki so rahlo sopla. Mimogrede je pomežiknil gospod gospej in odcapljal nato okorno za kuharico skozi druga vrata.

»Ah, naj pa bo!« se je omečila naenkrat gospa. Segla je v žep, dala vsakomur izmed nas po eno srebrno desetico, vzela jagode in odšla težko zibale tudi sama v sobo.

Zunaj na cesti je solnce toplo sijalo, ali nam trem je bilo do joka; kakor poparjeni smo bili. Ne, kaj takega nismo bili pričakovali nikdar od gospe graščakinje!... Hitro smo šli iz trga, ker je bila pot do vasi še dolga.

Ze nismo bili več daleč od doma, ko je Poldi obstala, začela iskati po svojem žepu in naenkrat zavzdihnila:

»Desetico sem izgubila... Nisem vedela, da ima žep že luknjo...«

Kakor da me je vrezal oster nož v srce.

»Desetico, praviš?!... Kaj bo pa zdaj? Niti za olje ne bo imela zdaj mame dosti...«

Poldi si je zakrila obraz.

»Pojdimo nazaj in iščimo! Morda jo pa le še najdemo!«

»Pojdimo!« sva rekla tudi Zinka in jaz.

Obrnili smo se in šli nazaj proti trgu. Šli smo počasi in omahovaje, preobračali kamne na cesti in brskali z rokami po prahu. Ali izgubljenke nikjer, pa naj smo se še toliko mučili z iskanjem.

Blizu trga smo obstali.

»Je ne bomo našli!« je menila Zinka. »Če je do zdaj nismo, je poslej tudi ne bomo...«

Ze je podhrtevala Poldi v rahlem joku.

»Res je, nič ni z iskanjem... kar vrtnimo se!«

Tudi meni so zahvale solze oči.

»Le potolaži se, Poldi, saj ne bo mama žato nič huda...«

Vračali smo se globoko potrdi, Poldi pa je ihtela, ihtela...«

koviča, vsi drugi so ubežali. Levakoviča so izročili deželnemu sodišču.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes se predvaja zadnjikrat krasna ameriška drama »Lovci na leve«. Redkokdaj se nudi taka veličastna slika usmrtnih levic dvojice. Maks Linder je v filmu »Maks, športnik« izobren in vidi se kako vsestransko je izvežban ta izborni komik. Jutri specialni večer z Nordisk-dramo »Zlatnik« (Psylander). V soboto »Ločen od sreče« s Suzano Grandais. V torek »Cowboy milijonar«, originalna ameriška igra.

Stajersko.

— **Rudarski pevski zbor »Vzajemnost«** v Trbovljah priredi v nedeljo, dne 29. junija t. l. veliko pevsko veselico, ki bo v velikem, nalašč zato postavljenem poletenskem salonu na dvorišču »Delavskega doma«. Spored: 1. Vinko Novak: »Ah, tamo«, poje moški zbor. 2. Krusso-Hönig: »Svobodni zvoki«, potpouri. — Svira rudarska delavska godba. 3. H. Sattner: »Pogled v nedolžno oko«, poje moški zbor, druženo s hrastniškim pevskim zborom. 4. Ertin Stolz: »Moja kraljica«, overtura, svira rudarska delavska godba. 5. Mutasti muzikant, burka v enem dejanju. Spisal J. Štoka. 6. F. Blažke: »Slovenske pesmi«, potpouri. Svira rudarska delavska godba. 7. A. Nedved: »Ljubezen in pomlad«, zbor s tenor-solom. Na veselici sodeluje rudarska godba. Po dovršenem sporedu prosta zabava. Začetek veselice ob 3. popoldne; začetek dramatične predstave točno ob 4. Vstopnina za posamezno osebo 40 vin., za družino, obstoječe iz treh oseb 60 vin. Vstopnice se dobivajo v občnem konsumnem društvu, v trafiki gospe Treo ter pri posameznih zaupnikih kakor tudi pri blagajni. Na veselicnem prostoru je skrbjeno za mnogo zabavnih priredb. K mnogobrojni udeležbi vabijo odbor.

— **Legar v Trbovljah.** Kakor v potrdilo vsebine interpelacije, ki so jo vložili v državni zboru socialno demokratični poslanci dr. Schacherl in tovariši, poročajo iz Trbovelj o petih novih slučajih legarja. Sanitetni nadzornik Brezina je odpotoval v Trbovlje, da ukrene v rudniških zdravnikih vse potrebno za omejitev legarja. Ali to vse skupaj ne pomaga nič, dokler oblasti ne prisilijo trboveljske premožkopne družbe, da izpolni to, kar zahteva interpelacija; zdravo pitno vodo v rovih, v delavskih hišah in boljše stanovanjske razmere.

Istra.

— **Strela je udarila v cerkev.** Dne 21. t. m. je bila pri maši šolska mladina iz Hrušice pri Podgradu. V cerkvi je bilo nad 70 otrok z učiteljstvom in veroučiteljem. Med mašo se je pojavilo oblačilo in ozlašalo se je grmenje. Kar naenkrat strahovito zagrmilo in treščilo v cerkev. Navzoči zapazijo sredi cerkve ogenj in dim, obenem se razširi smrad po zveplu. Otroci in učiteljstvo so omamljeni popadali na tla. Nastala je strašna panika, vse je sililo k vratom. Pri vsem tem pa je bila sreča v nesreči! Nobeden od navzočih ni bil niti najmanje poškodovan, daštravno je strela švigala med šolsko mladino, ter si naposled našla izhod na treh krajih.

— **Sleparstva laške kamore na puljskem magistratu.** Kakor smo že poročali, so porotniki v Rovinju obtožence laške kamore, goljufiva gospodarje na puljskem magistratu, kljub temu da so ti večji del krivde priznali, popolnoma oprostili. Ta obdoba je ena najbolj značilnih sodb laških porot. Obtoženci sami so priznali veliko sleparij, seveda ne iz skesanosti, marveč, ker jih niso mogli več tajiti. Pravili so, da se je uvedla proti porotnikom preiskava, ker so se pustili vplivati med preiskavo od gotovih oseb v prilog obtožencem. Dva porotnika so oboje že tudi aretirali. Nad to sodbo, ki je presenetila vse kroge, so se čudili še celo Lahi sami. Proti ti razsodbi je vložil državni pravdnik ničnostno pritožbo. Ta zadeva pride v obravnavo pred najvišjim sodnim kasacijskim dvorom v torek, dne 1. julija.

Zadnie vesti.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA MORAVSKEM.

Brno, 25. Včeraj so bile ožje volitve v volilnih okrajih kmečkih občin. V nemških volilnih okrajih so volitve končane, v čeških, kjer je bilo včeraj 11 ožjih volitev, je bilo le 10 volitev končanih z definitivnim rezultatom. Največ mandatov so dobili pri včerajšnjih volitvah agrarci. Doslej je zvoljenh 72 poslancev, 20 nemških in 52 čeških, in sicer od nemških strank: 1 nemški socialist, 8 nemških radikalcev, 6 pristavev ljudske stranke, 3 nemški nacionalni delavci in 2 krščanska socialca; od čeških strank: 7 separatistov, 22 agrarcev, 18 klerikalcev in 5 naprednjakov.

DRŽAVNI ŽELENIŠKI SVET.

Dunaj, 26. Prvi odsek državnega železniskega sveta je sklenil na predlog Hribarja, naj se popravi cestni prehod na Marije Terezije cesti v Ljubljani in da bo izvršila popravilo lužna železnica. — Soglasno je bil sprejet tudi sklep, ki poziva vlado, da se na novih železnicah upošteva električna razsvetljava, na starih progah pa se polagoma upelje.

REDLOVA AFERA.

Praga, 21. Dodatna preiskava na Redlovem stanovanju je odkrila Redlov dnevnik, v katerem je že več let zapisoval vse volnunske kupčije. V dnevniku so kopije prodanih načrtov, podrobni proračuni različnih vojaških utrdb, podatki o numerični sili avstrijskih vojaških posadk v Galiciji, število vlakov na galicijskih progah, točke, kjer je pričakovati v slučaju rusko-avstrijske vojne prvih večjih spopadov. V milnici, kjer je imel shranjena najvažnejša pisma, so našli zavitek z napisom: Strihnjn 1902, kar kaže, da je Redl že pred enajstimi leti volunil

TISZIN REŽIM NA REKI.

Reka, 26. Za danes je sklicana municipalna delegacija, da zavzame stališče napram uvedbi državne policije. Delegacija državne policije najbrž ne bo pripoznala: v tem slučaju jo bo vlada razpustila in nadomestila s kraljevskim komisarijem. Takisto je baje že podpisan odlok za razpust italijansko-avtonomističnega političnega društva. V torek aretirane osebe so bile kaznovane z denarnimi globami, tri, ki niso pristojne v reško občino, na izgnane.

VOHUNSKA AFERA RUMUNSKEGA STOTNIKA.

Bukarešt, 26. Preiskava zoper stotnika Goliesscu, ki je bil pred meseci aretiran, ker je prodal Rusiji tajne načrte rumunjskega generalnega štaba, med drugimi tudi načrt kooperacije avstrijske in rumunske vojske, je končana. Izjave priči in drug dokazilni material so ugotovile stotnikovo izdajstvo in je njegova krivda zvišana nad vsak dvom. Razprava zoper vohunjskega stotnika bo prihodnje dni.

KATASTROFALEN VIHAR NA BOLGARSKEM.

Sofija, 26. V tirnovski okolici je katastrofalen vihar dokončal razdejanje zadnjega potresa. Mnogo oseb je ranjenih. Uradna preiskava je dognala, da je bilo pri zadnjem potresu ubitih 72 oseb in okoli 200 ranjenih. Pri reševalnih delih so se odkivali turški jetniki.

K UMORU ŠEVKET PAŠE.

Carigrad, 26. 23 oseb od onih, ki so bile obtožene, da so se udeležile atentata na Ševket pašo, je bilo obsojenih na smrt. Stotnik Adil Kier Emin je obsojen na dosmrtno trdnjavsko ječo in tri druge osebe na 15letno prisilno delo. Sedem obtožencev je oproščenih, med njimi polkovnik Kemal.

NA SMRT OBSOJENA SRBA V SOFIJI.

Sofija, 26. Srba Marković in Stanković, ki sta nedavno napadla vojnega poročevalca praških »Narodnih Listov« in mu odvzela zapiske, sta bila od vojnega sodišča obsojena na smrt.

VOJAŠKE PATRONE V PEČI.

Ohrdruf, 25. V neki baraki je eksploziralo več patron, ki so bile pobrane po končanih vajah na vojaškem vežbališču in pometane v peč. Vsled eksplozije je bilo ranjenih več oseb, tri prav nevarno.

AVTOMOBIL JE ZA VOZIL V OTROŠKI IZPREVOD.

Lorient, 26. V malem bretonskem trgu je zavozil avtomobil v izprevod šolskih otrok, ki so se vračali iz cerkve. Pet otrok je nevarno ranjenih.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NEZGODA V BELGIJI.

Osem oseb ubitih, štirlindvajset ranjenih.
Bruselj, 26. Iz Amsterdama v Pariz namenjeni kurir je na postaji Mecheln zavozil v osebnih vlak. Več vagonov je razdejanih, osem oseb ubitih, 24 ranjenih.

PROTESTI ZOPER ZAKLJUČENJE ŠPANSKEGA PARLAMENTA.

Madrid, 26. Po iniciativi Montera Riosa in Garcie Prieta je 125 liberalnih disidentov podpisalo manifest, v katerem protestirajo proti zaključitvi parlamenta.

BOJI ŠPANSKIH ČET V MAROKU.

Madrid, 26. Uradne vesti iz Tetuana javljajo o hudih spopadih španskih čet z domačini, ki so se umaknili z velikimi izgubami. Na španski strani so obležali mrtvi trije oficirji in 30 vojakov; ranjenih je okoli 50, med njimi tudi en polkovnik. — Španska kolona, ki prodira proti El Ksarju, je spotoma naletela na močne maročanske oddelke; razvil se je hud boj, v katerem je posegla tudi artiljerija.

Balkanska kriza.

VOJNA NEVARNOST ODSTRANJENA?

London, 25. Reuterjeva agencija poroča: Vojno nevarnost med Srbijo in Bolgarijo je smatrati za odstranjeno. Ni še gotovo, ali je Srbija voljna predložiti spor razsodbi carja Nikolaja brezpogojno, vendar so dana zadostna zagotovila, da se sme na izid prihodnjih pogajanj gledati z optimizmom. Opravičeno je upanje, da Srbija in Bolgarska ustrežeta ruski zahtevi in predložita svoje zahteve, če jih nista že predložili.

MINISTRSKA KRIZA V SRBIJI.

Uradno poročilo o zadnjem ministrskem svetu.

Belgrad, 26. Uradni »presbiero« označuje vesti nekaterih listov o dogodkih na zadnjem ministrskem svetu za izmišljena. Nazori so se križali le med ministrskim predsednikom Paščem in večino kabineta na eni in vojnim ministrom Božanovičem na drugi strani; slednjemu

se je pridružil samo justični minister. Vsi ostali ministri so se izjavili za ministrskega predsednika. Odločitev o demisiji kabineta pade po današnji seji narodne skupščine. Takisto so vse vesti, da bo kraj zaslusal voditelje opozicije, neresnične.

Radikalni odobravajo Pašičevo politiko.

Belgrad, 25. Nocoj imajo vse stranke narodne skupščine klubske seje, da določijo svojo taktiko na jutrišnji seji narodne skupščine. O vladni (radikalni) stranki je gotovo, da bo odobrila Pašičevo politiko; opozicijske stranke se bodo brzkone omejile na odklanjajoče izjave, prepučajoč vladni stranki popolno odgovornost. Danes so krožile senzacijske vesti, da se bo skupščina izrekla zoper Pašiča in za vojno in da bo opozicija izdala manifest na narod, vendar smatrajo te govornice politični krogi za neosnovane.

Kdo postane vojni minister?

Belgrad, 26. Pašič se trudi, da pregovori vojnega ministra Božanoviča, da umakne demisijo, češ da ruske zahteve ne pomenjajo resignacije na sporno ozemlje. Ako Božanović vztraja na svoji demisiji, ni izključeno, da prevzame vojni ministerstvo začasno kak civilist.

SRBIJA SPREJEMA POGODBO.

Peterburg, 26. Srbija je naznanila, da sprejme razsodišče na podlagi zavezniške pogodbe. Vprašanje, če bodo imeli ministrski predsedniki konferenco, še ni rešeno.

BOJI MED SRBI IN BOLGARI.

Belgrad, 26. »Presbiero« javlja, da so bolgarske čete večer ob eni po noči brez povoda napadle srbske čete pri Zlatorovu in Ratkovcu. Boji se nadaljujejo. Vojvoda Putnik, ki je bil namenjen v Belgrad, je vsled mejnih dogodkov ostal v Skoplju. Včeraj popoldne so belgrajski listi s posebnimi izdajami naznanjali izbruh vojne med Srbijo in Bolgarsko, kar je zbudilo med prebivalstvom veliko vznemirjenje. Vsi listi, ki so prinesli te senzacijske vesti, so bili zaplenjeni.

VOJNI OKLICI.

Sofija, 26. V državni tiskarni so delali zadnji čas dan in noč, da bi natisnili vojne manifeste. Zdaj je položaj popolnoma izpremenjen in v vladnih krogih so prepričani, da se bo ohranil mir.

BOLGARSKA SPOMENICA.

Sofija, 25. Danes je bila odposlana spomenica bolgarske vlade v Peterburg.

MINA V SOLUNU.

Atene, 26. Glede na glasove, da je bil proti kralju Konstantinu uprizorjen atentat, poročajo, da so grške oblasti v Solunu našle mino, ki so jo bili položili Bolgari. Razkrili so tudi gotove načrte, ki so šli za tem, da se izzovejo neredi in atentati z bombami.

DŽAVIDOVE ČETE.

Carigrad, 26. Divizijski poveljnik prejšnje turške zahodne armade Džavid paša je prišel v Carigrad z delom svojih čet iz Valone. Iz Valone je odšlo doslej 12 turških transportnih parnikov.

Goriško.

— Klerikalni prepričanje na Goriškem. Že nekaj let je od tega, ko se je pojavila med goriškimi klerikalci nova struja, takozvana »radikalna« krščansko socialna stranka ali po domače »novostrujariji«, katerih glasilo je »Novi Čas«. Že pri zadnjih deželnozbornskih in državnozbornskih volitvah so zahtevali novostrujariji primerno zastopstvo v zakonodajnih zastopih, ali takrat so bili mladiči še prešibki in vdali so se žuganju »Don Gregorčiča«, ki jim je zagrozil, da jih pahne v prognanstvo, ako ne prenehajo motiti Gregorčič-Pajerjeve zveze. Grožnja očke Gregorčiča je imela le začasen uspeh in novostrujariji so odložili svoje politično orožje za nekaj časa ter se jeli pripravljati za bodočnost. Sedaj so zopet nastopili. Kakor hitro so bile razpisane deželnozbornske volitve na Goriškem, so se vršila pogajanja za sporazum med stari in mladi. Tudi »slovenski Lueger«, dr. Šusteršič, je prišel osebno na Goriško, misleč, da bo njegova diplomacija združila mlade in stare, ampak ves njegov trud je bil brezuspešen in danes lahko rečemo, da na Goriškem faktično obstojita dve klerikalni stranki, ki bosta postavili pri sedanjih deželnozbornskih volitvah vsaka svoje kandidate. S tem razporom v klerikalni stranki se je izpremenilo vse politično obnebe na Goriškem in po izidu sedanjih volitev bodo imeli priliko, da se povrnemo k temu vprašanju, ker danes bi ne bilo ugibanje in prerokovanje na mestu in to tem boli, ker bodo poizkušali starostrujariji vse mogoče, četudi bi morali žrtvovati kakšen prostorček pri »jaslih«, samo da preprečijo javen nastop novostrujarijem in da si pridržijo gospostvo v deželi.

— Okrajnim in krajnim organizacijam, zaupnikom in pristašem stranke sploh priporočamo, da uporabijo zadnje dneve volilnega gibanja za agitacijo. Vsa potrebna pojasnila glede volilnega gibanja, volilnih shodov daje deželni politični odbor v Gorici, ulica Treh kraljev 16, kamor naj se posamezne organizacije ali zaupniki obračajo.

Trst.

— Strankino zborovanje bo v nedeljo, dne 29. t. m. ob 4. popoldne v zeleni dvorani »Delavskega doma«. Dnevni red zborovanja je: Poročilo in razprava o zadnjih občinskih volitvah. Politični odbor jugoslovanske socialno demokratične stranke hoče izvršiti dolžnost, da poroča o sklepih in delu pri preteklih občinskih volitvah in da vsem sodrugom možnost povedati o vsem svojem mnenju. Na strankino zborovanje so povabljeni vsi mestni in okoličanski sodrugi, a posebno vsi člani volilnih odborov. Zato je bilo tudi sklicano za nedeljo popoldne. Na tem zborovanju pa bodo morali rešiti sodrugi še mnogo drugih perečih vprašanj. Zato pozivljamo ponovno vse sodruge, da se udeležijo zborovanja v velikem številu. Impozantno je bilo zborovanje, s katerim smo stopili v volilni boj. Naj bo impozantno tudi to zaključno volilno zborovanje. Sodrugi, izvršite vsi svojo dolžnost!

— Naš »Ljudski oder« je trpel vsled volilnega boja. Trpel je kakor vse druge naše organizacije, ki so se morale odreči zaradi volitev delovanju svojih najboljših moči. Sedaj je volitev za nami in čas je, da se povrnemo k vsakdanjemu delu. Kakor lani, ima naš »Ljudski oder« tudi letos projektirane različne prireditve. Tudi letos priredi svoje veselice, ženske shode, poletne koncerte in drugo. Izvedeli smo, da namerava prevzeti tudi iniciativo za prireditve cvetličnih dni v korist našim izobraževalnim društvom.

— »Ljudski oder«. V petek ob pol 9. zvečer važna odborova seja.

Novice.

* Strahotno dejanje blaznika. V sobotni številki smo že poročali o groznem dejanju zblaznega brezposelnega učitelja, ki je streljal med šolske otroke katoliške šole v Bremenu. Takoj so bile mrtve tri učenke. Sedaj poročajo, da je od zadetih umrla v nedeljo še ena. Tudi učitelj, ki ga je bila zadela krogla v spodnji del telesa,

najbrže ne bo okreval. Zblazneli učitelj Schmidt je ustrelil 35krat med učenke.

* 2000 petdesetskronskih bankovcev. Budimpeštanska policija je dobila anonimno ovadbo o dveh izredno spretnih ponarejalcih denarja. Pišeta se Blusik in Josip Musaj. V njihovem stanovanju je dobila policija 2000 petdesetskronskih bankovcev. Avstrijsko-ogrška banka je izrekla, da ni dobila doslej še nikdar tako spretno ponarejenih bankovcev.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

40 letni uspeh, ki ga potrjujejo nisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. 1 stekleničica velja 20 vin.

Naročila sprejema lekarna G. Piccoli, Ljubljana.

Varčne gospodinje!

Sladni čaj Dr. pl. Trnkoczyja sladni čaj daje vsakomur kri, moč, živce, spanje, cvetoče lice, okusen zajtrk. Pri dojenčkih nadomešča materinsko mleko in umrljivost dojenčkov omejuje. Pri bolnih se dosežejo izvrstni uspehi. Na vsak način prihranijo gospodinje 50 odstotkov pri gospodinskih izdatkih, tudi pri mleku in sladkorju. Vsak dan pritrjujejo naročila s priznanji. Naroča se pri izdelovalcu lekarnarju Trnkoczyju v Ljubljani zraven rotova, ki je s sladnim čajem izgojil svojih osem zdravih otrok. Po pošti 5 zavitkov po 1/4 kg 4 K franko. Po 60 vinarjev se dobi povsod tudi pri trgovcih. Glavna zaloga na Dunaju v lekarnah Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse 109, Radetzkyplatz 4, Josefstädterstrasse 25, v Gradcu Sackstrasse 4. — Dobi se tudi v vseh prodajalnah konzumnega društva za Ljubljano in okolico.

znamka

Sladin

Ivan Jax in sin Ljubljana

Dunajska cesta števil. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

Moderne srajce -- bele in barvaste,

z 10% popustom

v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

z Mentolom je najboljšo domače sredstvo.

Dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babjič, Berjak & Sober, Viktor Cantoni, B. Cvančara, L. Češnovar, Marija Jemec,

Ivan Jelačin, A. Jerše, Anton Kanc, L. Kotnik (Šiška), J. Krivic, Anton Krisper,

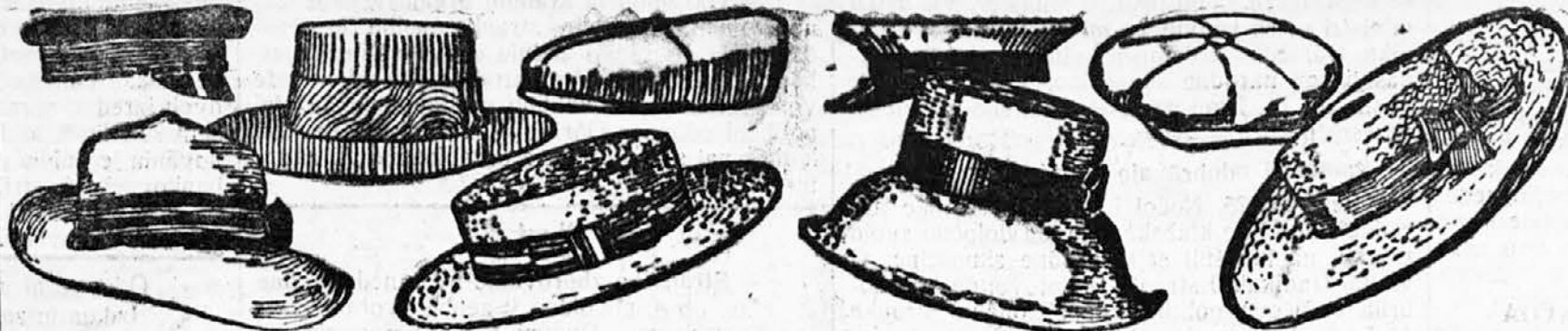
Leskovic & Meden, Antonija Mehle, Tomaž Mencinger, Josip Mihelič, J. Oblak, J. Perdan,

V. Petričiča nasl. J. Samec, Ivan Pintar (Šiška), J. Rosshäupl, A. Stacul, A. Sušnik,

A. Sarabon, F. Sark, M. Spreitzer, Franc Terdina, J. Vodnik (Šiška) pr.

Berta Sevar, M. Krč-Gasperlin, „Konzumem društvo“ za Ljubljano in okolico.

Delavske konsumne zadruga

za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu

(registrovana zadruga z omejenim jamstvom)

Valed velikega dohoda blaga v

skladišče za oblačila

ulica Raffineria števil. 3

so štirje oddelki:

konfekcija - manufaktura

== pokrivala - obuvala ==

popolnoma oskrbljeni z zadnjimi novostmi za nastopajočo

pomladansko in letno sezono.

Cene:

Konfekcijski oddelk:

	meter od	do
Gotove obleke za moške iz najmodernejšega blaga	K 22-80	naprej
Gotove obleke za dečke	16-50	"
Gotove obleke za dečke s kratkimi hlačami	12-	"
Kostumi za otroke	6-	K 15-
Povrhniki in raglani za moške	28-	50-
Moške obleke iz platna	14-50	naprej
Obleke za dečke	9-	"
Kostumi za otroke	4-40	"

Sacco Alpapas črni, modri in sivi v veliki izbiri.

Obleke po meri:

izgotovljene v lastni krojačnici po najnovejših vzorcih in v najfinjšem rezu ter natančno izdelane.

Moške obleke ševlota	K 48-	naprej
Moške obleke iz počesane volne	52-50	"
Moške obleke iz počesane volne, modre	48-	"
Moške obleke iz črnega prikrta itd.	55-50	"
Povrhniki in raglani za moške	55-	"

Oddelk manufaktur:

	meter od	do
Volneno blago za ženske obleke:		
Ševlot modri in barvani	K 2-	K 4-50
Drap de Dame	2-10	3-50
Cross de Coth	4-50	7-
Alpaca (lister)	2-20	4-
Popelne, v barvah in črni	2-20	3-40
Volle iz volne	1-28	1-60
Mousseline, gladki in risani	2-	3-50

Svilnato blago:

	meter od	do
Ponges v barvah	K 1-10	K 1-50
Duchesse za bluze	2-20	3-
Svile in mousseline v izpreminjavnih barvah	1-60	3-30
Svile za podloge v barvah	1-60	2-20
Topelin-Eolienne	5-20	6-
Duchesse Brillant, gladki	3-	naprej
Svila liberty, črtana	3-40	"
Taffetas visoki za krila	2-80	K 4-
Croise iz svile v izpreminjavnih barvah	3-80	naprej
Taffetas črtan (novost za bluze)	2-80	K 4-

Blago iz platna:

	meter od	do
Panama, beli in barvani	K -96	K 1-80
Etamine, barvan (visokost 120 cm)	2-	"
Marquessette iz črne volne	4-	"
Eponge, beli in barvani	3-	"
Volle iz bombaža	-52	-70
Brillant, beli in barvani	-72	"
Brillant prozorni	1-20	"
Tercalle v najlepših risbah	-52	-80
Batiste gladek in risan	-80	1-20
Liberty za bluze	1-10	1-80
Serpe iz platna in šali (fantasie)	4-50	9-
Serpe iz barvane garze	3-50	8-

Cipke za bluze in okraske	1-	6-
Vrhutega se izdelujejo ženske obleke	36-	naprej

Oddelk pokrival:

	komad od	do
Mornarske kape iz slame za dečke	K 1-50	K 9-20
Slamniki garnirani za otroke in dečke, zadnji vzorec	3-	11-
"Veslarske" kape iz slame za dečke in moške	2-	naprej
Slamniki, katere se lahko zvije v različnih oblikah	2-	"
Slamniki, panama za moške	15-	K 40-
Klobuki iz platna za moške in dečke	1-50	naprej
Klobuki iz platna, garnirani za otroke in dečke	3-90	naprej
Kape iz sukna in iz platna za dečke	-80	3-
Mornarske iz platna, bele in naravnne, za opati	1-30	naprej
Kape iz platna in svile za moške	1-	5-
Burski klobuki iz kože in platna za dečke	1-	6-
Klobuki iz klobučevine letni od prvih italijanskih tovorn	3-	9-
Klobuki trdi (katranirani) od l. zadruga klobučarjev na Dunaju	4-60	10-50
Specialiteta trdi klobukov angleških in francoskih	-	11-50
Dežniki iz pavole za moške in ženske	2-80	4-
Dežniki iz polžide	4-60	8-
Dežniki iz žide	9-	12-
Dežniki-palce za moške	11-80	11-40 18-
Palce za izprehod	-80	naprej

Oddelk obuval:

	par od	do
Specialiteta ameriških obuval iz ševron in boks kalp.		
Čevlji „Derby“ za moške	K 11-90	K 15-
Čevlji z gumbi, krasni	12-	16-
Čevlji „Triumph“	12-80	15-80
Čevlji z elastičnimi stranicama	8-70	13-
Ženski čevlji ameriške in francoske forme.		
Ženski čevlji „Oscaria“	K 10-40	K 13-
Ženski čevlji „Chevreux“	10-	15-80
Ženski čevlji „Chevette“	9-80	12-
Čevlji za dečke v vseh oblikah:		
Čevlji „Derby“ z gumbi, „Triumph“ itd.	K 7-	K 11-
Čevljički za otroke	1-20	5-
Čevlji, nizki ameriški, črni in barvani za dečke in moške	11-80	16-
Čevlji nizki za ženske, črni v barvah iz Chevreux-a in Oscarie:		
Čevlji nizki za ženske, „Derby“	par od	do
Čevlji nizki za ženske z gumbi	K 9-	K 14-
Čevlji nizki za ženske, odprti	9-20	15-60
Obuvala za otroke — čevlji fantazija, v barvah in beli — sandali — čevlji iz platna itd.	7-40	11-70

Skladišče za oblačila je odprto ob delavnikih od 8. zjutraj do 1. popoldne in od 3. do 7. zvečer; ob praznikih od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Ravnateljstvo.

